

Goos Reijs

Goosen (Goos) Willem Reijs (Reys) is geboren op 19 oktober 1904 in Deventer. Hij is de zoon van Karel Hendrik Reijs (1877-1954) en Grietje Riezenbos (1876-1962). Hij komt uit een gezin met tien kinderen. Het gezin is Luthers. Zijn vader was beroepsmilitair en Kapelmeester bij de gereede Cavalerie in Deventer.

Goos leert al vroeg de trompet spelen en is actief als padvinder bij de afdeling Deventer. Op de familiefoto staat hij links in padvindersuniform.

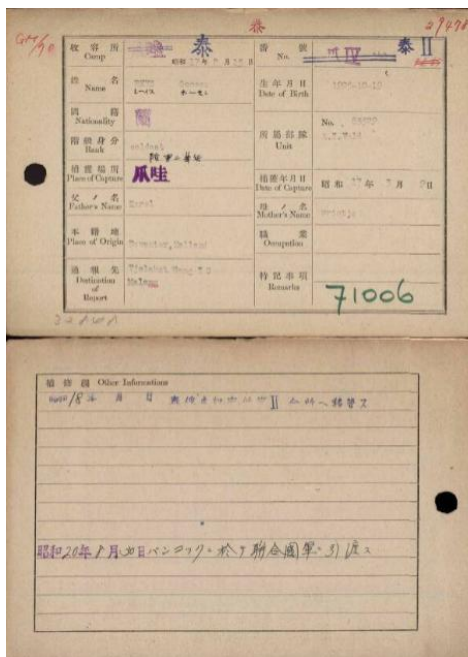
Na de lagere school moest er gewerkt worden en na enkele baantjes komt Goos als 16 jarige jongen in dienst als jongste butler bij een baron in de buurt van Deventer. Na verloop van tijd besluit hij dat hij het leger in wil en meldt zich aan om als KNIL soldaat naar Indië te gaan. In oktober 1923 wordt hij goedgekeurd en begint zijn opleiding. In april 1924 gaat hij met de s.s Rembrandt naar Batavia en wordt geplaatst op de Kazerne van Tjimahi, vlakbij Bandung.

Hij leert een inlands meisje Emma kennen. In april 1932 wordt een dochter geboren en een jaar later trouwden ze in Weltevreden. Ze krijgen nog een zoon Karel. In juni 1938 is het stel gescheiden en Goos gaat met verlof naar Nederland. Tijdens zijn verlof leert hij Chrisje (Christina) van der Heijden kennen en ze trouwen op 3 november 1938. Chrisje is zwanger en gaat mee terug naar Nederlands-Indië, waar Goos wordt gelegerd in Malang. Na een dochter, wordt ook nog een zoon geboren.

Na de Japanse inval en de capitulatie wordt Goos op 9 maart 1942 krijgsgevangen genomen. Na 9 maanden internering op Java (Djember) wordt Goos overgebracht per trein naar kamp: Kampong Makassar in Batavia. Goos wordt op 15 januari 1943 op transport gezet naar Singapore met de Harugiku M2. Er zaten in totaal 3188 Nederlandse krijgsgevangenen aan boord. Tijdens de overtocht van de Java-zee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangentransport dat van Java vertrok. Velen overleefden deze overtocht niet wegens dysenterie, uitputting, honger en dorst. Na drie dagen komen ze aan in Singapore.

De krijgsgevangenen worden met vrachtauto's overgebracht naar het Changi-Kamp. Twee weken later wordt Goos per treintransport naar Ban Pong in Siam (Thailand) gebracht. Hij houdt een dagboek bij van zijn verblijf in Thailand en wordt tewerkgesteld op verschillende

plekken langs de Birmaspoorweg. Hij was regelmatig ziek en zat onder andere in kamp Chungkai.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners

maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspinnen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Chrisje werd met de drie kinderen; Karel, Tineke en Goosje in november 1942 geïnterneerd in 'De Wijk'. Hier zaten in totaal ongeveer 5000 personen. Van december 1943 tot mei 1945 verblijven ze in Solo (het oude ziekenhuis) en daarna zitten ze zeven maanden in Bandjoebiroe 10. Op 1 december 1945 vertrekken ze met 1500 personen naar Ambarawa en na vijf dagen gaan ze naar Semarang (Kamp Halmahera). Op 25 december gaat Chrisje met haar kinderen naar Bangkok en komt terecht in het Wilhelminakamp van Nakhon Pathom. Hier wordt het gezin herenigd.

In augustus 1946 komen ze aan in Nederland. Goos wordt ingeschreven in de administratie bij het kamp Austerlitz en heeft uiteindelijk 1 jaar verlof. In de bossen tussen Zeist en Austerlitz werd in 1938 Kamp Austerlitz gebouwd als mobilisatiekamp. In 1946 is het een repatriëring centrum voor KNIL Militairen en het barakkenkamp kreeg de functie van Militair Neurose Hospitaal. In eerste instantie was dit bedoeld om oorlogsveteranen met trauma's en psychische problemen te behandelen. De familie Reijs logeert in deze periode bij familie in Breda. De familie gaat uiteindelijk terug naar Nederlands-Indië. In 1950 komen ze voorgoed terug naar Nederland.

Goos is overleden op 27 oktober 1986 in Breda.

Meer informatie

[Goosen Willem "Goos" Reijs \(1904-1986\) » Stamboom Reijs » Genealogie Online](#)

[Geboorte Goosen Willem Reijs op 19 oktober 1904 te Deventer » Open Archieven](#)

[Registratie Goosen Willem Reijs \(uit de periode 1815-1949\) » Open Archieven](#)

[Christel vertelt over haar opa | De Indische Verhalentafel](#)

[Java Party 12](#)

[Harugiku Maru 2.htm](#)

[Namenlijst Java Party 9](#)

[Birma-Siam-spoorweg](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.